

Afdoend onderzoek

Bornholm te Hoofddorp

15 november 2021

Samenvatting

Voor de planlocatie Bornholm te Hoofddorp worden plannen voorbereid voor nieuwbouw van het zorgcentrum. De huidige bebouwing wordt gesloopt om ruimte te maken voor de ontwikkeling. Onderzocht is of er effecten op beschermde natuurwaarden kunnen ontstaan.

Uit de inventarisatie is gebleken dat een verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis in het pand aanwezig is. Op het perceel is tevens een essentieel jachtgebied van vleermuizen en een territorium van de bunzing aanwezig.

Er is een ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig.

Inhoud

- 2 – Inleiding
- 3 – Beschrijving gebied
- 4 – Beschrijving werkwijze
- 8 – Waarnemingen
- 10 – Analyse
- 11 – Maatregelen
- 13 – Advies & Bronnen

Colofon

Opdrachtgever	Amstelring – Facilitair en Huisvesting
Projectnummer	21.150
Datum	3 november 2021
Auteur	P.J.H. van der Linden
Gecontroleerd	M. Nieuwhof
Status	concept

*Els & Linde B.V.
Spechtstraat 59
1223 NX Hilversum
mob 06 - 27564247
e-mail vanderlinden@elsenlinde.nl*

Inleiding

Voor de planlocatie Bornholm te Hoofddorp worden plannen voorbereid voor nieuwbouw van het zorgcentrum. De huidige bebouwing wordt gesloopt om ruimte te maken voor de ontwikkeling.

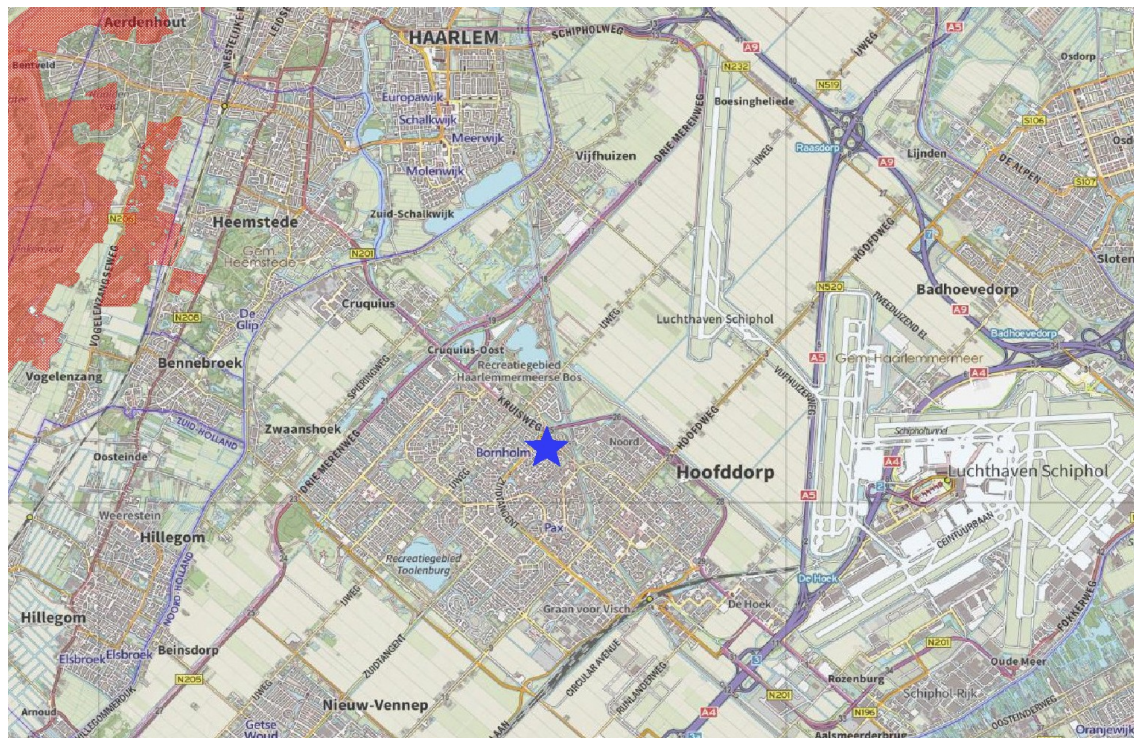
Voor de ruimtelijke plannen is door bureau Els & Linde BV. februari 2021 een quick scan ecologie binnen de planlocatie uitgevoerd. Op basis van deze bevindingen is een afdoend onderzoek uitgevoerd naar vleermuizen, huismus en gierzwaluw. In een later stadium is een inventarisatie van de marters toegevoegd. In de voorliggende notitie worden de resultaten van het afdoend onderzoek naar het soortgericht onderzoek gepresenteerd. Waarnemingen van andere - minder strikt - beschermde soorten zijn voor zover relevant eveneens genoteerd. Het onderzoek is gestart in het voorjaar en het najaar van 2021. De inventarisaties zijn conform het vleermuisprotocol, de kennisdocumenten en andere handleidingen voor goede inventarisaties uitgevoerd.

Bij de analyse van de effecten is gelet op de effecten veroorzaakt door de veranderde omgeving en het veranderde gebruik. Daarnaast zijn de effecten bepaald die veroorzaakt worden door de werkzaamheden, die nodig zijn om te komen tot de gewenste werkzaamheden. Daarbij is naast de planlocatie sec. gelet op de directe omgeving en de effecten op soorten in de omgeving.

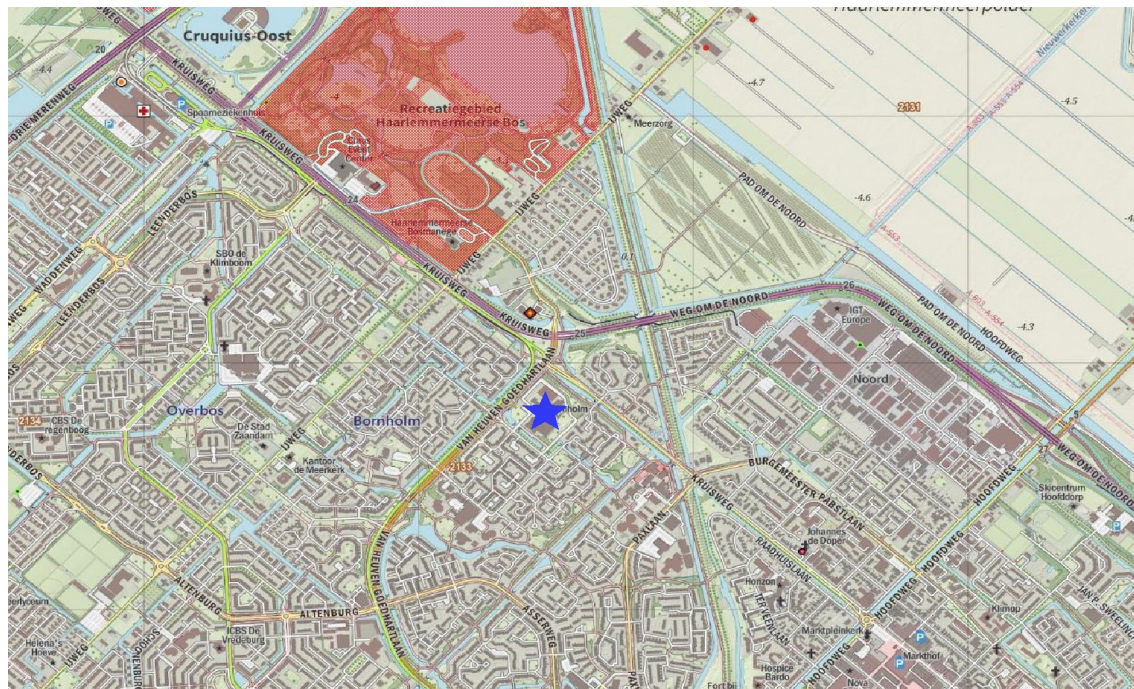

Ligging van het plangebied.

H02 Planomgeving: locatie, omgeving en beschermde natuurgebieden

Ligging van de Natura 2000-gebieden ten opzichte van de planlocatie.

Ligging van het Natuurnetwerk Nederland (groen) ten opzichte van de planlocatie.

De locatie betreft een zorgcentrum/verpleeghuis aan Bornholm 48 t/m 54 in de wijk Bornholm in de plaats Hoofddorp gemeente Haarlemmermeer. De directe omgeving betreft de hoofdwegen Van Heuvelen Goedehartlaan en Kruisweg ten noordoosten/ noordwesten en woonwijken ten zuidoosten/zuidwesten met diverse rijtjeswoningen gerealiseerd rond 1980.

De Natura 2000-gebieden liggen op vrij grote afstand. Op 5,5 km van de onderzoekslocatie ligt het Natura 2000-gebied Kennemerland-Zuid. Dichtstbijzijnde gebied dat is aangewezen als Natuurnetwerk Nederland (NNN) ligt op 630 m afstand van de onderzoekslocatie.

Natura 2000

Via de Natura 2000 zijn gebieden beschermd van internationaal belang. Voor deze gebieden zijn doelstellingen geformuleerd voor het behoud van habitats en planten en dieren. Deze Natura 2000 gebieden zijn ook beschermd tegen invloeden van buiten, zoals stikstofdepositie en grondwaterstromen. Voor functie waardoor de depositie van stikstofverbindingen toeneemt is een berekening noodzakelijk van de effecten.

Natuurnetwerk Nederland

Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt het Natuurnetwerk van Nederland. Het Natuurnetwerk Nederland wordt via de ruimtelijke verordening beschermd.

Weidevogelleefgebied

De belangrijke gebieden voor weidevogels zijn in Noord-Holland beschermd. Binnen de gebieden gelden strikte regels, de weidevogels mogen niet verstoord worden. Het weidevogelleefgebied kent geen externe werking. De weidevogelleefgebieden liggen op grote afstand van de planlocatie.

datum		19-05-21	26-06-21	26-06-21	18-08-21	08-09-21
waarnemer(s)		5	5	5	4	4
soortgroep		zomerverblijf kraanverblijf	zomerverblijf kraanverblijf	zomerverblijf kraanverblijf	Paarverblijf	paarverblijf
starttijd	uur	21:10	21:00	03:00	23:44	23:54
eindtijd	uur	00:00	00:00	05:30	02:05	02:07
zonsopkomst	uur	05:40	05:22	05:22	06:29	07:03
zonsondergang	uur	21:34	22:04	22:04	20:57	20:11
start temperatuur	°C	12,0	21,0	15,0	16,5	14,0
eind temperatuur	°C	10,0	19,0	15,5	16,0	12,0
windsnelheid	bfr	1	1	1	2	1
neerslag	mm	0	0	0	0	0

datum		12-04-21	26-04-21	19-05-21	23-06-21	09-07-21
waarnemer(s)		1	1	5	2	5
soortgroep		huismus	huismus	gierzwaluw	gierzwaluw	gierzwaluw
starttijd	uur	07:30	07:00	19:00	19:45	19:30
eindtijd	uur	10:00	09:30	21:45	22:15	22:15
zonsopkomst	uur	06:50	06:20	05:40	05:20	05:21
zonsondergang	uur	20:33	20:57	21:34	22:04	21:58
start temperatuur	°C	5,0	5,0	14,0	15,0	21,0
eind temperatuur	°C	7,0	10,0	12,0	13,5	18,0
windsnelheid	bfr	2	2	1	2	1
neerslag	mm	0	0	0	0	0

Sporenbuizen t.b.v. marters	
uitgezet	19-05-21
opgehaald	26-06-21

Omstandigheden tijdens de inventarisaties

muis (*Pipistrellus nathusii*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), meervleermuis (*Myotis dasycneme*), gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*) en Brandt's vleermuis (*Myotis brandti*). De watervleermuis wordt zelden in woningen aangetroffen. Uiteraard is de onderzoeker wel alert op afwijkende soorten en afwijkend gedrag. In de nazomer en het najaar is gezocht naar de verschillend dwergvleermuizen en de laatvlieger. De andere soorten zijn niet in woningen te verwachten en zijn naar de winterkwartieren vertrokken (bunkers, ijskelders e.d.).

Technieken onderzoek gierzwaluwen

Tijdens de inventarisatie van de gierzwaluw wordt gezocht naar invliegende vogels, nestgeluiden of andere sporen van nesten. Een groep vogels die boven een gebouw of wijk cirkelt, is een goede aanwijzing voor de aanwezigheid van een nest in die omgeving. De inventarisatie van de gierzwaluw wordt tegen zonsondergang uitgevoerd. De weersomstandigheden kunnen van invloed zijn op de resultaten, van belang is dat bij gunstige omstandigheden wordt gezocht naar de gierzwaluw.

Inventarisaties naar de huismus

De inventarisatie van de huismus wordt kort na zonsopkomst gestart en geëindigd op het moment dat de aanwezigheid van de huismus en de functies binnen de planlocatie, waren vastgesteld. De weersomstandigheden tijdens de inventarisaties moeten voldoende gunstig zijn een betrouwbaar resultaat. Tijdens de inventarisatie zijn droog en rustig weer, met een minimale temperatuur van ongeveer 5 graden Celsius, van belang.

Inventarisaties van de marters

Er waren signalen dat er een bunzing was aangetroffen op het terrein. Ook in de quick scan worden marters niet uitgesloten voor het gebied. Daarom is tevens onderzocht of er marters aanwezig zijn. Hiervoor zijn in de groenstrook op verschillende plekken sporenbuizen uitgezet en na een maand opgehaald en afgelezen.

Veldbezoeken & omstandigheden in het veld

De onderzoeken naar vleermuizen bestaan uit verschillende inventarisaties en worden uitgevoerd in het optimale seizoen. Vleermuizen beschikken over een netwerk aan vaste verblijfplaatsen en verplaatsen zich binnen dit netwerk regelmatig. De belangrijkste vaste verblijfplaatsen die in theorie binnen het plangebied aanwezig zijn; winterverblijfplaatsen, kraam c.q. zomerverblijfplaatsen, vliegroutes en paarterritoria. In voorkomende gevallen kunnen – voor de soort essentiële – jachtgebieden eveneens als een vaste verblijfplaats gelden. De vaste vliegroutes zijn als twee afzonderlijke typen te verdelen; enerzijds de routes die hoog frequent gebruikt worden en anderzijds de vliegroutes naar de winterverblijven. Het onderzoek naar de vliegroutes tussen kolonieplek en jachtgebied, worden gelijktijdig met de inventarisaties van de kolonies uitgevoerd.

Voor het zoeken naar kraamkolonies van vleermuizen is de periode van 15 mei tot en met 15 juli de optimale onderzoekstijd. Voor de (kraam)kolonies is het noodzakelijk om minimaal twee inventarisaties uit te voeren, met een tussentijd van 30 dagen. Per inventarisatie dient minimaal twee uur onderzoek te worden gedaan. Tijdens de inventarisaties wordt gezocht rond zonsondergang naar uitvliegende en jagende vleermuizen en minimaal eenmaal rond zonsopkomst naar zwermende vleermuizen.

Na het uiteenvallen van de kraamkolonie medio juli vliegen de dieren naar de winterverblijven. Vanaf begin augustus zijn de meeste dieren bij de winterverblijven aanwezig. Een goede indicatie voor een winterverblijf is het zoeken naar zwermende dieren rond middernacht in augustus.

De verschillende soorten bezetten in de nazomer een paarterritorium. Deze kunnen onderzocht worden in de periode van 15 augustus tot 1 oktober. Voor de parkkolonies is het noodzakelijk om minimaal twee inventarisaties uit te voeren, met een tussentijd van 20 dagen. Per inventarisatie dient minimaal twee uur onderzoek te worden gedaan. Tijdens de inventarisaties wordt gezocht naar paarterritoria van vleermuizen. De inventarisaties naar vleermuizen starten allemaal ruim voor zonsondergang en eindigen op het moment dat de aanwezigheid van alle potentieel voorkomende soorten en functies zijn vastgesteld.

Voor de gierzwaluw is een inventarisatie in drie ronden in de periode mei tot en met half juli voldoende, om inzicht te krijgen in het voorkomen van broedende vogels binnen het plangebied. De inventarisaties van de gierzwaluw starten ruim voor zonsondergang en eindigen op het moment dat de aanwezigheid van alle potentieel voorkomende soorten en functies zijn vastgesteld.

Voor de huismus zijn twee inventarisaties kort na zonsopkomst voldoende als tussen 1 april en 15 mei wordt geïnventariseerd. Wordt er (deels) buiten deze periode gezocht dan zijn vier inventarisaties noodzakelijk.

Tijdens de inventarisaties waren de weersomstandigheden voldoende voor een betrouwbaar resultaat. Wat geschikte weersomstandigheden zijn, is beschreven in de soortenstandaard en de verschillende onderzoeksprotocollen.

H04 Waarnemingen: veldgegevens en gegevens uit de literatuur

Tijdens de inventarisaties waren de weersomstandigheden voldoende voor een betrouwbaar resultaat. Wat geschikte weersomstandigheden zijn is beschreven in de kennisdocument en de verschillende onderzoeksprotocollen. Voor de planlocatie is eerder een oriënterend onderzoek uitgevoerd (Els & Linde, 2021). In het oriënterend onderzoek is als mogelijk gesteld dat binnen de bebouwing op het terrein vleermuizen, huismussen en gierzwaluwen kunnen voorkomen. Hierna is een aanvullend onderzoek uitgevoerd in 2021 om aan te tonen of deze soorten er daadwerkelijk aanwezig zijn. Tijdens het onderzoek is dit aangevuld met een inventarisatie van de marters (wezel, hermelijn en bunzing).

Bronnenonderzoek

Voor het onderzoek naar potentieel aanwezige beschermde soorten zijn de beschikbare regionale en landelijke verspreidingsatlassen en enkele digitale bronnen geraadpleegd. Er zijn recente waarnemingen van vleermuizen bekend in een van de panden en in de wijken rond Bornholm. Dichtstbijzijnde waarnemingen van huismussen (*Passer domesticus*) en gierzwaluwen (*Apus apus*) worden gedaan aan Schweitzerstraat ten zuidwesten. Er zijn geen waarnemingen van marters, roofvogels, reptielen of amfibieën bekend in de omgeving van de locatie.

Inventarisatie huismus

Op 12 april 2021 en op 26 april 2021 zijn ochtendinventarisaties uitgevoerd naar het voorkomen van huismussen. Tijdens de inventarisatie is gekeken naar geschikt habitat voor de huismus en zijn de begroeiingen binnen de planlocatie geïnspecteerd op aanwezigheid van de huismus. Aanvullend is gelet op zingende mannetjes en paartjes, die de aanwezigheid van een nestplaats verraden.

Waarnemingen huismus – 12 april 2021

Tijdens de inventarisatie zijn er geen huismussen gehoord of gezien op en in de directe omgeving van de planlocatie gedurende het gehele onderzoek.

Tijdens de inventarisatie van de huismus is tevens gelet op de aanwezigheid van andere beschermde soorten binnen de planlocatie. Binnen en in de directe omgeving van de planlocatie zijn een aantal algemene vogelsoorten aangetroffen. Dit betrof roodborst (*Erithacus rubecula*), pimpelmees (*Cyanistes caeruleus*), koolmees (*Parus major*) en merel (*Turdus merula*).

Waarnemingen huismus – 26 april 2021

Tijdens de inventarisatie zijn er geen huismussen gehoord of gezien op en in de directe omgeving van de planlocatie gedurende het gehele onderzoek.

Inventarisatie gierzwaluw

Op 19 mei 2021, 23 juni 2021 en 9 juli 2021 zijn inventarisaties uitgevoerd naar het voorkomen van gierzwaluw. Tijdens de inventarisatie is gekeken naar geschikt verblijfplaatsen voor de gierzwaluw en zijn de gebouwen geïnspecteerd op een invliegen-

de gierzwaluw en andere nestgedrag. Aanvullend is gelet op boven de woonwijk vliegende dieren, die de potentiële aanwezigheid van een nestplaats verraden.

Laagvliegende gierzwaluwen wijzen op de aanwezigheid van een nestplek in de directe omgeving. Hoogvliegende gierzwaluwen zijn jagende dieren die op grote afstand van de waarneming kunnen broeden.

Waarnemingen gierzwaluw – 19 mei 2021

Binnen de planlocatie zijn enkel hoog vliegende gierzwaluwen waargenomen. Bij de waarnemingen betrof het in totaal 5 gierzwaluwen. Rond 21:00 uur zijn 2 gierzwaluwen waargenomen. Deze kwamen aanvliegen uit westelijke richting en vlogen in een keer door over de planlocatie in zuidelijke richting. Rond 21:25 uur zijn 3 gierzwaluwen waargenomen. Deze vlogen eveneens hoog over de planlocatie vanuit zuidelijke richting in westelijke richting. Er zijn geen overige waarnemingen gedaan van gierzwaluwen binnen of in de omgeving van de planlocatie.

Er zijn geen laagvliegende of invliegende gierzwaluwen waargenomen binnen de planlocatie tijdens het onderzoek.

Laagvliegende gierzwaluwen wijzen op de aanwezigheid van een nestplek in de directe omgeving. Hoogvliegende gierzwaluwen zijn jagende dieren die op grote afstand van de waarneming kunnen broeden.

Waarnemingen gierzwaluw – 23 juni 2021

Binnen de planlocatie zijn enkel hoog vliegende gierzwaluwen waargenomen. Bij de waarnemingen betrof het in totaal 8 gierzwaluwen. Rond 22:15 uur zijn 5 gierzwaluwen waargenomen. Deze kwamen aanvliegen uit westelijke richting en vlogen in een keer door over de planlocatie in zuidoostelijke richting. Rond 21:25 uur zijn 3 gierzwaluwen waargenomen. Deze vlogen eveneens hoog over de planlocatie vanuit westelijke richting in zuidoostelijke richting. Er zijn geen overige waarnemingen gedaan van gierzwaluwen binnen of in de omgeving van de planlocatie.

Er zijn geen laagvliegende of invliegende gierzwaluwen waargenomen binnen de planlocatie tijdens het onderzoek.

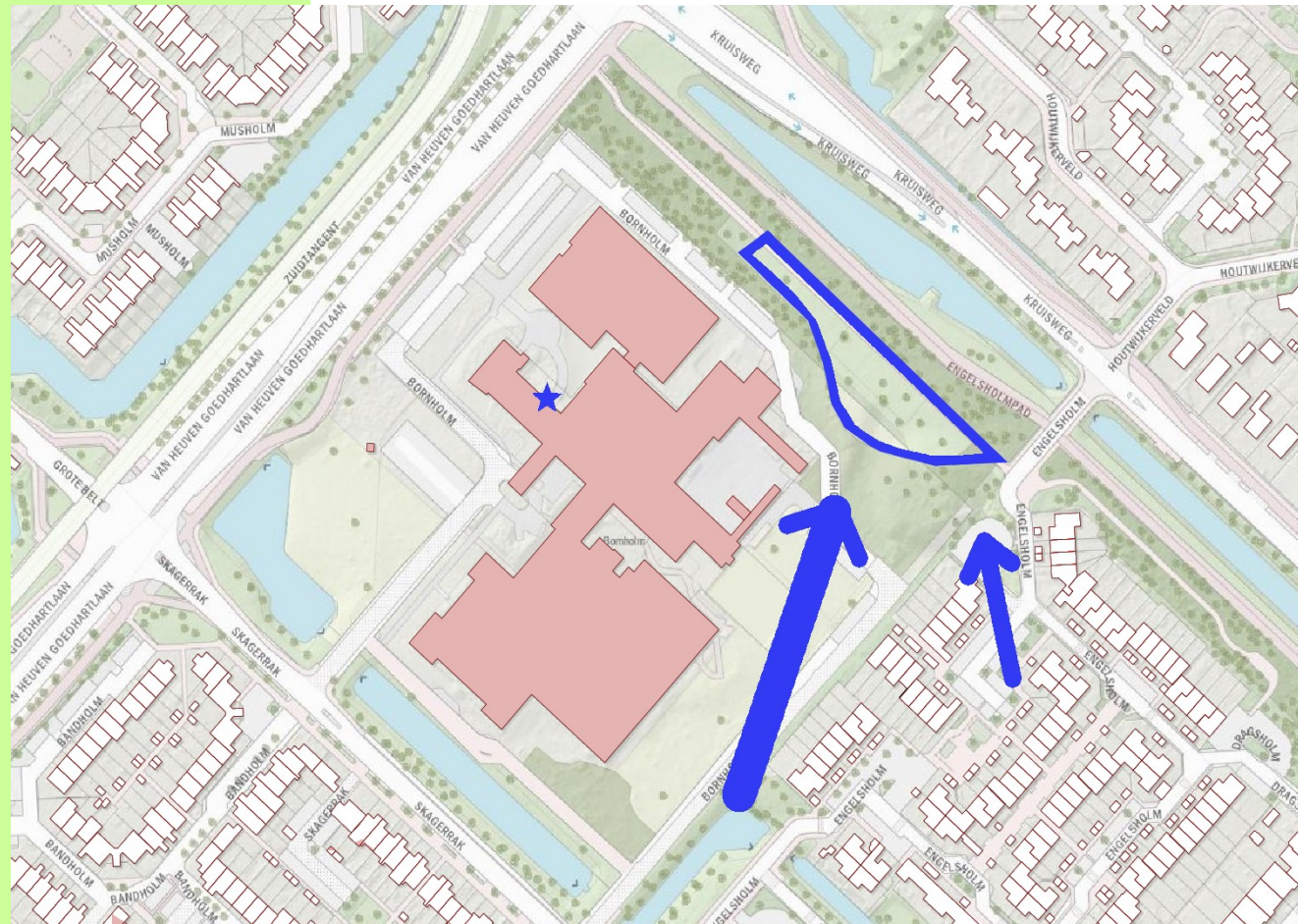
Laagvliegende gierzwaluwen wijzen op de aanwezigheid van een nestplek in de directe omgeving. Hoogvliegende gierzwaluwen zijn jagende dieren die op grote afstand van de waarneming kunnen broeden.

Waarnemingen gierzwaluw – 9 juli 2021

Net als bij de andere inventarisaties van de gierzwaluw zijn alleen enkele hoogvliegende vogels gezien. Er is met absolute zekerheid geen nest van de gierzwaluw in het pand aanwezig.

Inventarisatie vleermuizen (zomerverblijf, kraamverblijf)

Op 19 mei 2021 en 26 juni 2021 zijn inventarisaties uitgevoerd naar het voorkomen van vleermuizen binnen de onderzoekslocatie. De inventarisatie is uitgevoerd met een

Waarneming gewone dwergvleermuis, ster verblijfplaats in gebouw, Kader essentieel jachtgebied en pijlen vliegroute (de dikte geeft het belang aan).

Pettersson D240x batdetector. De planlocatie is lopend doorkruist. Tijdens de inventarisatie is gekeken naar uitvliegende dieren uit (geschikte) verblijfplaatsen. Een schatting van het aantal dieren is gemaakt. Aanvullend is gelet op aanwezigheid van vaste vliegroutes en essentiële jachtgebieden binnen de invloedssfeer van de geplande ontwikkeling. De onderzoekstijden uit het vleermuisprotocol zijn gevolgd.

Waarnemingen vleermuizen – 19 mei 2021 (zomerverblijf, kraamverblijf)

Rond 21:50 uur zijn vier jagende gewone dwergvleermuis waargenomen binnen de planlocatie. Al Deze dieren kwamen aanvliegen uit zuidelijke richting vanuit de woonwijk aan de zuidzijde van de planlocatie. Twee van deze dieren starten binnen de planlocatie een continue jachtvlucht boven de de watergang langs Skagerrak aan de zuidwestzijde van de locatie. De overige twee maakten een continue jachtvlucht boven het grasveld langs de aanwezige bomen aan de zuidwestzijde van de locatie.

Rond 22:15 uur zijn drie laatvliegers waargenomen binnen de planlocatie. Deze dieren kwam met een tussentijd van twee minuten aanvliegen vanuit zuidwestelijke richting buiten de locatie om langs de westzijde van de locatie door te vliegen in noordelijke richting. Langs de noord-noordoostzijde tussen de planlocatie het fietspad aan deze zijde is een bosschage aanwezig.

Tijdens onderzoek is een groot aantal jagende gewone dwergvleermuizen waargenomen in deze bosschage. In totaal zijn er minimaal dertig jagende dieren waargenomen in en rond deze bosschage. Het hoge aantal waargenomen vleermuizen op deze locatie duidt op een mogelijk essentieel jachtgebied. De bosschage is voor een deel onderdeel van de planlocatie.

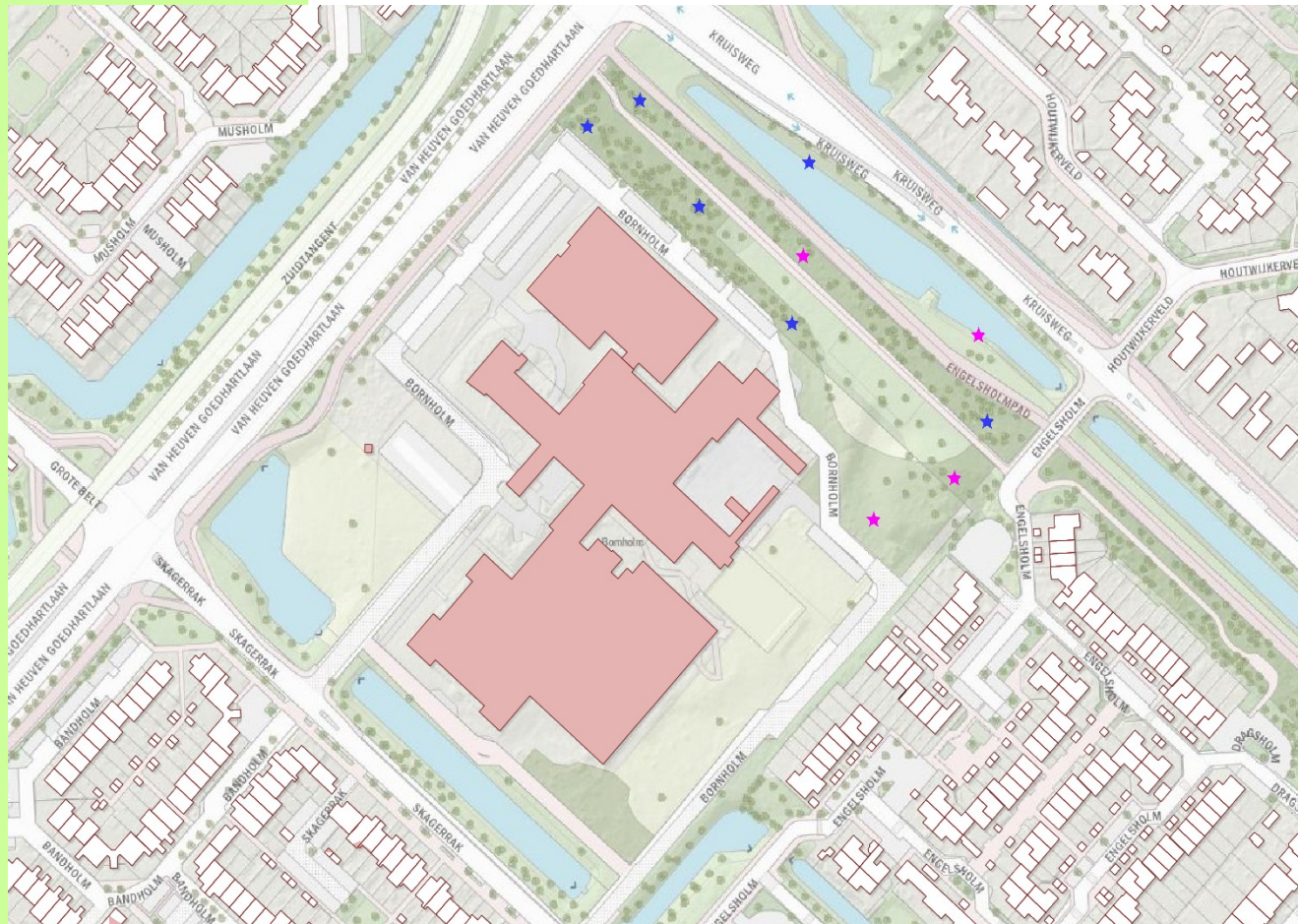
Om 22:15 uur is een gewone dwergvleermuis waargenomen aan de noordwestzijde van het hoofdcomplex op locatie. Dit dier werd waargenomen vanuit de hoek in de inham van het complex aan deze zijde. Gedurende een aantal minuten vloog dit dier nabij de gevels aan deze zijde waarna hij door vloog in noordelijke richting. Het gedrag van dit dier duidt op een verblijfplaats in het hoofdcomplex van de vleermuis aan deze zijde.

Rond 22:21 uur zijn 2 gewone dwergvleermuizen waargenomen binnen de planlocatie. deze dieren kwam aanvliegen uit zuidwestelijke richting en maakte een korte jachtvlucht rond de bomen langs de parkeerplaats op het noordoostelijke deel van de locatie. Na een aantal minuten vlogen deze dieren door in noordelijke richting.

Er zijn tijdens onderzoek geen overige waarnemingen gedaan van uitvliegende vleermuizen of overige vleermuisactiviteit binnen de planlocatie.

Waarnemingen vleermuizen – 26 juni 2021 (zomerverblijf, kraamverblijf)

Vanaf 22:15 uur zijn 5 jagende gewone dwergvleermuis waargenomen binnen de planlocatie. Al Deze dieren kwamen aanvliegen uit zuid-zuidostelijke richting vanuit de woonwijk aan de zuid-zuidoostzijde van de planlocatie. Deze dieren starten binnen de planlocatie een continue jachtvlucht boven de de watergang langs Skagerrak aan

Sporenbuizen voor marters (sterren), paarse sterren met prenten van bunzing.

de zuidwestzijde en de aanwezige bomen aan de zuidwestzijde van de locatie. Om beurten vlogen deze dieren na een jachtvlucht van 10 minuten door in langs de westzijde van de locatie in noordelijke richting. Langs de noord-noordoostzijde tussen de planlocatie het fietspad aan deze zijde is een bosschage aanwezig. Dit zelfde herhaalde zich nog 2 maal tot eind van het onderzoek. In totaal zijn er 20 gewone dwergvleermuizen waargenomen.

Tijdens onderzoek is een groot aantal jagende gewone dwergvleermuizen waargenomen in de bosschage aan de noord-noordoostzijde van de locatie. In totaal zijn er 40 jagende dieren waargenomen in en rond deze bosschage. Het hoge aantal waargenomen vleermuizen op deze locatie duidt op een essentieel jachtgebied. De bosschage is voor een deel onderdeel van de planlocatie.

Om 22:30 uur is een uitvliegende gewone dwergvleermuis waargenomen aan de noordwestzijde van het hoofdcomplex op locatie. Dit dier werd waargenomen vanuit een open stootvoeg op de 3de verdieping van het complex aan deze zijde. Na uitvliegen vloog dit dier vrijwel direct door in noordelijke richting. Het gedrag van dit dier duidt op een verblijfplaats in het hoofdcomplex van de vleermuis aan deze zijde.

Er zijn tijdens onderzoek geen overige waarnemingen gedaan van uitvliegende vleermuizen of overige vleermuisactiviteit binnen de planlocatie. Er zijn geen zwermende dieren aangetroffen bij het gebouw.

Inventarisatie vleermuizen (paarverblijf, winterverblijf)

Op 18 augustus 2021 en 8 september 2021 zijn inventarisaties uitgevoerd naar het voorkomen paarverblijven en winterverblijven. De inventarisatie is uitgevoerd met een Pettersson D240x batdetector. De planlocatie is lopend doorkruist. Tijdens de avonden is gezocht naar vleermuizen met social calls. Het mannetje gebruikt deze geluiden om vrouwtjes te verleiden tot de paring. Tijdens de paartijd uitten mannetjes gedurende de hele avond hun lokroep. De inventarisatie van winterverblijven wordt uitgevoerd door rond middernacht te zoeken naar zwermende dieren. Op die manier is redelijk betrouwbaar te inventariseren of er grote winterverblijven in het gebouw aanwezig zijn. De vrouwtjes overwinteren in relatief grote tot zeer grote groepen, mannen kunnen individueel of in kleine groepjes overwinteren. Het winterverblijf van individuele dieren is niet aan te tonen.

Waarnemingen vleermuizen – 18 augustus 2021 (paarverblijf, winterverblijf)

Er zijn geen dieren aangetroffen met paargedrag rond het gebouw. Ook is er na middernacht geen zwermgedrag waargenomen. In het bosje ten noorden van de perceel jagen weer tientallen gewone dwergvleermuizen.

Waarnemingen vleermuizen – 8 september 2021 (paarverblijf, winterverblijf)

Er zijn geen dieren aangetroffen met paargedrag rond het gebouw. Ook is er na middernacht geen zwermgedrag waargenomen. In het bosje ten noorden van de

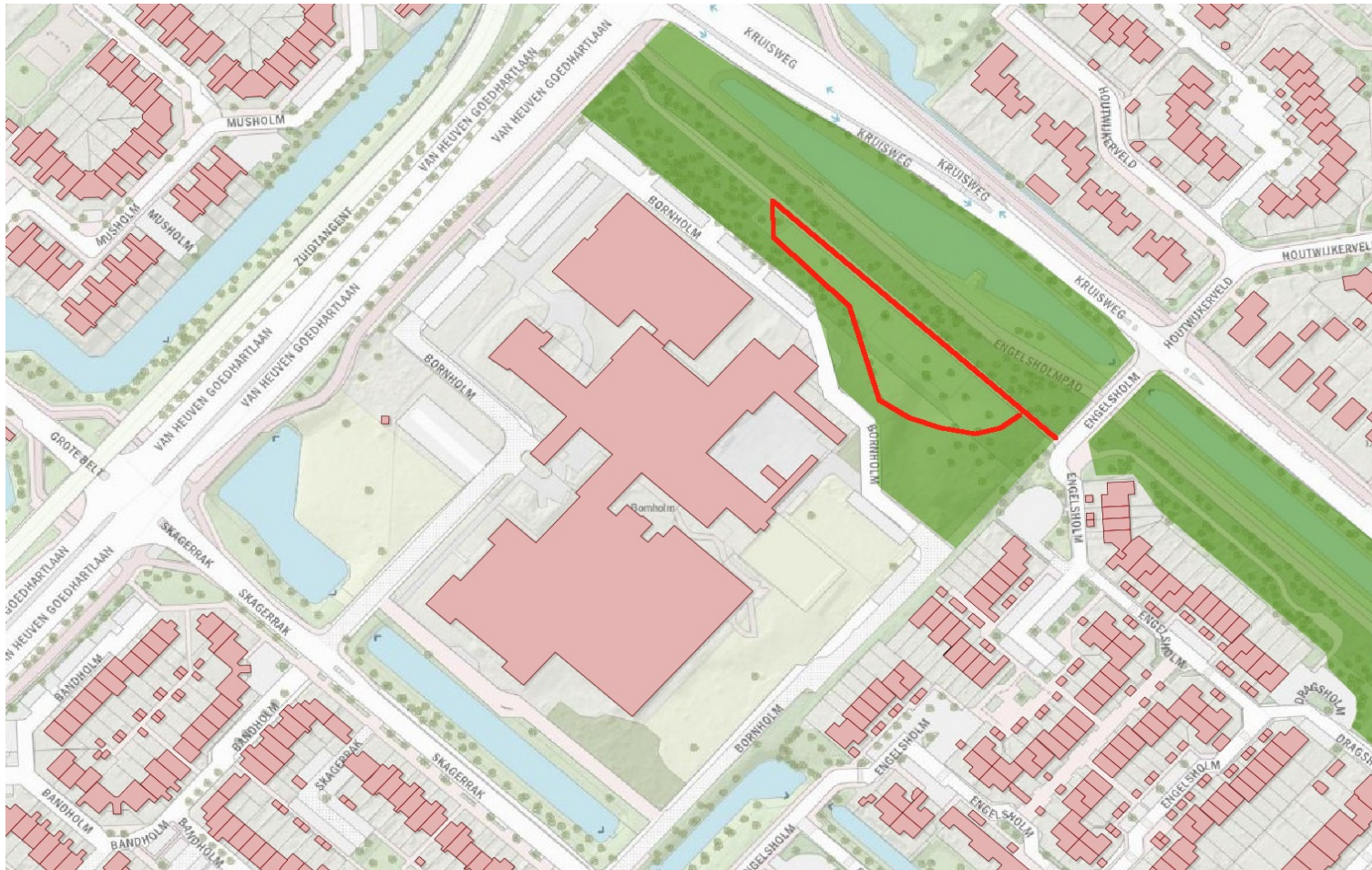

perceel jagen weer tientallen gewone dwergvleermuizen en een enkele ruige dwergvleermuis.

Waarnemingen marters

Er is een melding van het voorkomen van een (of meer) bunzing(s) binnen het perceel. Ook in de quick scan was de aanwezigheid van marters (wezel, hermelijn en bunzing) niet uitgesloten. Daarom zijn in het gebied sporenbuizen uitgezet (zie kaart). De buizen hebben gedurende vijf weken in het veld gelegen. Naast de nodige sporen van muizen zijn er prenten aangetroffen op verschillende buizen van de bunzing. De melding spreekt van meer dan een bunzing. Dat lijkt gelet op het territoriaal gedrag en de omvang van de territoria minder waarschijnlijk. Er is een kleine kans dat er een overlap is van de homeranges van een man en een vrouw. Met gebruikelijke inventarisatietechnieken is dat niet aan te tonen op een – voor marters – vrij klein gebied. Het maakt voor de noodzaak van een ontheffing niets uit.

H05 Analyse: beoordeling van de effecten op de natuurwaarden

Essentieel jachtgebied voor de vleermuizen (rode lijn) en het biotoop van de bunzing (groene vlak).

Bij de analyse wordt gelet op de effecten als gevolg van het veranderde gebruik en de veranderde inrichting. Daarnaast wordt gelet op de effecten als gevolg van de werkzaamheden, om de veranderingen te kunnen bereiken. Voor zover plangebieden binnen het Natuurnetwerk, het weidevogelleefgebied, Natura 2000-gebied of andere beschermde natuurgebieden liggen, worden de effecten op deze beschermde natuurgebieden binnen de analyse getoetst. Voor de Natura 2000-gebieden is de externe werking eveneens van belang; de belangrijkste externe effecten worden veroorzaakt door toename van depositie, geluid en licht. Daarnaast kunnen veranderde grondwaterstromen een effect veroorzaken. Door bureau Els & Linde is in het voorjaar en in het najaar van 2021 een afdoend onderzoek naar vleermuizen, gierzwaluw en huismus binnen de planlocatie uitgevoerd. De analyse beperkt zich tot de effecten op beschermde soorten die tijdens het afdoend onderzoek zijn aangetroffen.

Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming kent een afdeling voor soortbescherming en een afdeling voor gebiedsbescherming. Binnen de gebiedsbescherming zijn de Natura 2000-gebieden beschermd. De bescherming geldt ook voor externe factoren; zoals grondwaterstromen en stikstofdepositie. De soortbescherming binnen de Wet natuurbescherming richt zich op de internationale afspraken, en geeft een uitbreiding van de beschermde soorten door aan de Rode lijst (bedreigd en ernstig bedreigd) een beschermd status te koppelen. Binnen de bebouwde kom is de belangrijkste wijziging in de beschermde soorten het vervallen van de bescherming op muurplanten en orchideeën.

Vleermuizen

Het onderzoek naar vleermuizen is conform het vleermuisprotocol en andere handleidingen voor goede inventarisaties uitgevoerd. Uit de resultaten van het afdoend onderzoek blijkt dat er binnen de planlocatie één zomerverblijf is aangetroffen van de gewone dwergvleermuis. Naast de aanwezige verblijfplaats is er sprake van een essentieel jachtgebied in het bosje aan de noordzijde van het perceel. De essentiële jachtgebieden worden beschouwd als vaste verblijfplaatsen en zijn net als de andere verblijfplaatsen beschermd. Voor beide is een ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig.

Vogels

Tijdens de inventarisaties naar gierzwaluw en huismus zijn geen verblijfplaatsen waargenomen. Op het perceel zijn verschillende zangvogels aanwezig. Deze nesten zijn beschermd tijdens de broedperiode. Om verstoring te voorkomen dienen de werkzaamheden buiten om de broedperiode te starten.

Overige soorten

Binnen de planlocatie is de aanwezigheid van de bunzing aangetoond. Ook voor de bunzing is een ontheffing nodig.

H06 Mitigerende en compenserende maatregelen

Om de functionaliteit van de verblijfplaatsen te garanderen, dienen voorafgaande en na uitvoer van de werkzaamheden, voldoende geschikte (paar)verblijfplaatsen te worden gecreëerd. Volgens de toetsingscriteria van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland dienen voor elke verloren verblijfplaats, vier alternatieve verblijfplaatsen te worden gerealiseerd. De overheid stelt namelijk dat hoe meer alternatieve verblijfplaatsen aanwezig zijn, hoe groter de kans is dat minimaal één alternatieve verblijfplaats geschikt bevonden wordt. Voor de huismus is voor ieder nest dat wordt beschadigd twee alternatieve nestplekken nodig. Voor de gierwaluw geldt een factor vijf; dus per gierwaluwnest vijf alternatieven aanbieden.

Advies voor het onderzochte perceel

Binnen het project is één verblijfplaats aangetroffen van de gewone dwergvleermuis. Aangezien het gebouw wordt gesloopt zal de verblijfplaats vernield worden. Voor de ontheffing is mitigatie van de effecten en compensatie van de verblijfplaats noodzakelijk.

Bij de ontwikkeling is de aanwezigheid van een essentieel jachtgebied van belang. Dit jachtgebied moet worden behouden of gecompenseerd worden in de geplande ontwikkeling. De compensatie van een jachtgebied is maatwerk.

Verder is een bunzing aangetoond in het bos op het perceel. Het habitat van de bunzing overlapt het essentiële jachtgebied van de gewone dwergvleermuis. Bij de ontwikkeling van het voornoemde jachtgebied zal de aanwezigheid van de bunzing worden meegewogen.

Voor vleermuizen kunnen als tijdelijke maatregel platte kasten worden opgehangen. Voor goed functionerende kasten heeft het bevoegd gezag voorwaarden gesteld in maatvoering. Via Els & Linde techniek kunnen geschikte kasten worden gekocht of gehuurd – deze kasten meten 50 x 50 x 6 cm (h x B x d). De tijdelijke kasten worden opgehangen aan gebouwen of bij uitzondering aan een paal. Permanente verblijfplaatsen worden geïntegreerd in de nieuwbouw.

Voor de bunzing kan een kunstburcht een onderdeel zijn van de inrichting van het compensatiegebied voor de vleermuizen en de bunzing.

Gewenningstijd

Voordat de (tijdelijke) maatregelen als functioneel worden beschouwd door het bevoegd gezag is een zogenoemde gewenningstijd nodig. Deze is afhankelijk van de aangetroffen soorten en deels van de aard van de verblijfplaats of het aantal dieren. Voor een zomerverblijf van vleermuizen moet een gewenningstijd van 3 maanden worden aangehouden in de actieve periode.

Bij het bevestigen van de verblijfplaatsen en het bepalen van de geschikte plek is het van belang dat vleermuizen een avondzon hebben. De verblijfplaatsen moeten binnen 200 meter geplaatst worden. Bij het zoeken van geschikte locaties en de keuze van de soort voorziening kan een ecooloog van Els & Linde adviseren.

Het jachtgebied van de vleermuizen blijft behouden.

Inrichtingsplan

De vliegroute blijft behouden. Op die locatie komt een actieve verlichting – die schijnt uitsluitend als er iemand langsloopt. Verder worden de armaturen aangepast waardoor de omgeving niet wordt verlicht. Het jachtgebied blijft behouden. Aan de zuidzijde van het biotoop van de bunzing worden enkele ingrepen uitgevoerd. Het gebied blijft geschikt als biotoop voor de bunzing.

Ecologisch werkprotocol

Om zorg te dragen voor een juiste uitvoering wordt geadviseerd te werken met een ecologisch werkprotocol en de planning af te stemmen op een juiste mitigatie. Het ecologisch werkprotocol beschrijft de werkwijze die moet worden gevolgd om schade aan de natuurwaarden te voorkomen. Het protocol geeft tevens de volgorde van werken en de wijze van uitvoering van de werkzaamheden aan. Deze aanwijzingen zijn dwingend. Door met een ecologisch werkprotocol te werken is geen ontheffing nodig voor huismus of gierzwaluw. Voor vleermuizen en andere internationaal beschermde soorten is altijd een ontheffing nodig.

Zorgplicht

Aangetroffen dieren die niet uit zich zelf het werkgebied kunnen verlaten, dienen – onder begeleiding van een ecooloog - in veiligheid te worden gebracht en buiten het werkgebied te worden uitgezet. Schuilplekken zoals bladhopen, hout- en steenstapels e.d. dienen eerst te worden gecontroleerd op schuilende dieren. In zijn algemeenheid dienen geschikte schuil- en overwinteringsplekken voor dieren buiten het werkterrein intact te worden gelaten.

Eventueel noodzakelijk kap moet buiten de kwetsbare periode (winter) worden uitgevoerd en voorafgaand aan de kap (of het anderszins vrijstellen van een werkplek) is het verstandig een ecooloog te laten beoordelen of effecten zijn te verwachten en eventueel maatregelen te (laten) nemen om die effecten te verminderen.

In de nieuwe Omgevingswet zijn enkele wijzigingen opgenomen die zijn weerslag hebben op het ecologisch onderzoek. De belangrijkste wijziging is de doorlooptijd c.q. houdbaarheid van een rapport dat is gesteld op 2 jaar voor alle onderzoeken. Verder is de zorgplicht aangescherpt. Het zal zich nog moeten uitkristaliseren, maar het lijkt er op dat ook algemene soorten geïnventariseerd moeten worden (het simpel vaststellen dat ze niet zijn uit te sluiten is niet genoeg). Niet duidelijk is hoe intensief dat onderzoek moet zijn. Vooralsnog zullen we in een aanvullend onderzoek ook nadrukkelijk deze soorten benoemen.

Bovenwettelijke compensatie

Naast de – in veel gevallen – wettelijk voorgeschreven compensatie en mitigatie. Zijn er vaak eenvoudig maatregelen in het bouwproces te integreren die leiden tot een hogere waarden voor de stadsnatuur. Wij adviseren u graag over de mogelijkheden.

H07 Conclusie, advies en gebruikte bronnen

Voor de planlocatie Bornholm te Hoofddorp worden plannen voorbereid voor nieuwbouw van het zorgcentrum. De huidige bebouwing wordt gesloopt om ruimte te maken voor de ontwikkeling. Voor de ruimtelijke plannen is door bureau Els en Linde in het voorjaar en najaar van 2021 een afdoend onderzoek naar de vleermuizen, marters gierzwaluw en huismus uitgevoerd.

Beschermde soorten

Het onderzoek naar vleermuizen, marters, huismus en gierzwaluw is conform het vleermuisprotocol en andere handleidingen voor goede inventarisaties uitgevoerd. Uit de resultaten van het afdoend onderzoek blijkt dat er binnen de planlocatie één zomerverblijf is aangetroffen van de gewone dwergvleermuis. Verder is er een essentieel jachtgebied binnen het perceel aanwezig en is de aanwezigheid van de bunzing aangetoond in het bos op het perceel.

Voor de verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis is mitigatie en compensatie in de vorm van vleermuis kasten nodig. De mitigatie en compensatie voor het essentiële jachtgebied (en de bunzing) is maatwerk vereist.

Zowel voor de gewone dwergvleermuis als de bunzing is een ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig.

Voorafgaande en tijdens de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met de aanwezige soorten die vallen onder het zorgbeginsel van de Wet natuurbescherming. Aangetroffen dieren die niet uit zichzelf het werkgebied kunnen verlaten, dienen in veiligheid te worden gebracht en buiten het werkgebied te worden uitgezet, in vergelijkbaar geschikt habitat in de omgeving. Schuil- en overwinteringsplekken zoals bladhopen, hout- en steenstapels e.d. dienen eerst te worden gecontroleerd op overwinterende en of schuilende dieren.

Beschermde gebieden

De werkzaamheden en de veranderde omgeving zullen geen significant effect veroorzaken op de beschermde natuurgebieden.

- BIJ12. (2017). Kennisdocument Gewone dwergvleermuis.
- BIJ12. (2017). Kennisdocument Gierzwaluw.
- BIJ12. (2017). Kennisdocument Huismus.
- Dietz, Chr., O. von Helvesen & D. Nill (2012) Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. Triton Natuur
- Kapteyn, K. (1995) Vleermuizen in het landschap. Schuyt & co, Haarlem.
- Simon, M., S. Hüttenbügel & J. Smit-Viergutz (2004) Ökologie und Schutz von Fledermäusen in Dörfern und Städten. Bundesamt für Naturschutz, Bonn.
- Hustings, M.F.H., Kwak, R.G.M., Opdam, P.F.M., Reijnen, M.J.S.M., (1985). Vogelinventarisatie. Achtergronden, Richtlijnen en Verslaglegging. Natuur beheer in Nederland Deel 3
- Hoogetboom, D.M., F. Visbeen, J. Wondergem, W. Ruitenbeek (2014) Atlas van de Noord-Hollandse zoogdieren. NOZOS, Landschap Noord-Holland.
- Kaag, K. (2012) Vlinders van Duin tot Dijk. De dagvlinders van Noord-Holland 2000-2009. Vlinderstichting, Landschap Noord-Holland.
- Riet, B. van, H. van der Goes, Th. Baas, C. van den Tempel, W. Menkveld & F. Visbeen (2014) Atlas van de Noord-Hollandse flora. Landschap Noord-Holland.
- Scharringa, C.J.G., W. Ruitenbeek & P.J. Zomerdijs (2010) Atlas van de Noord-Hollandse broedvogels 2005-2009. SVN, Landschap Noord-Holland.
- waarneming.nl